

1617 skulle kvinder, der 3 gange havde født børn uden for ægteskab uden al nåde straffes »til kagen«. Men da kagstraffen medførte æreløshed, så var de dermed også udstødt af godtfolks selskab, og derfor måtte de jævnlig for overhovedet at kunne leve »rekruttere prostitutionens stående hær«.

Kagstrygning afskaffedes ved lov 1866. Da havde Varde kag længe været forsvundet fra torvet.

Under svenskekrigene sank moralen, så det var ikke overraskende, at byen da satte skampælen i brugbar stand. Det var ikke blot »Varde galge«, der var velbekendt. Alle borgere vidste også god besked om »pælen på torvet«.

H. K. Kristensen.

(J. Olsen i Jy. Sml., 2. rk. IV 477. Hugo Mathiessen: De kagstrøgne 48—64).

EN ØLGODKAPELLAN

På en stol i Ølgod kirke kan man læse:

FRA 1670
Erasmus
Claudij Sagerus
Coldingensis
Til 1674 10 ap.
SI W

Man plejer at regne med, at sådanne indskrifter minder om degnene, som her under de lange prædikener havde forkortet tiden med en art husflid. Imidlertid kender man Ølgod degn på den tid, og han hed ikke Sagerus, men Mads Olufsen. Allerede 23. juni 1652 aflagde han eden som degn i Ølgod. 1682 havde han endnu sin kone, er her ved matrikuleringen 1683

En Ølgodkapellan

og dør antagelig 1685, da en ny degn tiltræder. Han synes ikke at have haft nogen vikar eller medhjælper.

Hr. Sager må da have været kapellan hos præsten i de fire år, indskriften taler om. Det er også i høj grad sandsynligt. Sognepræsten Peder Jensen eller Peder Hansen Ølgod, også kaldet Riber, blev vist præst her 1641, var det i alt fald 1646. Det opgives, at hans søn og efterfølger havde været kapellan hos ham. Men hr. Sager har nok været det forinden.

Navnet Coldingensis lader os forstå, at manden enten er født i Kolding, har gået i denne bys skole — måske begge dele, eller på anden måde har været knyttet til byen. Han kom da også atter til at bo der, idet han 1686 blev residerende kapellan i Kolding og sognepræst i Almind, i hvilken stilling han døde ca. 1698. I Giessings »Jubel-Lærere« kaldes han fejlagtig Bager. Han var gift to gange, første gang med Maria Møller og 2. gang, 25. august 1687, med en præstedatter fra Kolding, Karen Anchersdatter. Hun var søster til biskop Ancher Anchersen i Ribe. Sager havde tre sønner og en datter.

I Kolding og på Koldingegnen levede senere flere med navnet Sager. De er dog ikke efterkommere af den Ølgodkapellan. De fleste af dem stammer ned fra en indvandret tysker, Peter Sager, som 1757 blev kobbersmelter ved den rige godsejer Gerhard de Lichtenbergs gevær- og kobbervarefabrik i Haraldskjær, som Peter Sager forøvrigt senere købte. En anden indvandret tysker, Johann Carl Sager, var i 1770-erne og 80-erne amts- og stadskirug i Kolding, også han efterlod sig en efterslægt.

Om den Ølgodkapellan ligeledes skulle tilhøre en fra Tyskland indvandret slægt, eller at alle tre Sager-slægter måske oprindeligt har tilhørt een slægt, kan foreløbig ikke oplyses.

H. K. Kristensen.